

CHRONOLOGIE

DE KOUDE OORLOG

Het maken van een eenvoudige tijdbalk kan leerlingen vaak helpen bij het begrijpen van de geschiedenis, maar wordt door veel leerlingen niet enthousiast ontvangen. Natuurlijk moeten leerlingen de belangrijkste jaartallen kennen, maar dat is vaak niet het doel. Leerlingen moeten bijvoorbeeld veranderingen zien, continuïteiten herkennen, door historische analogieën het heden kunnen verklaren of in ieder geval oorzaken en gevolgen zien. In de werkvorm 'Chronologie' gaan leerlingen met al deze zaken aan het werk en komt de eenvoudige tijdbalk tot leven.

De 'Chronologie' laat leerlingen:

- leren argumenteren en redeneren
- leren de dimensie tijd ervaren
- het nut van feitelijke kennis ervaren
- historisch denken

Onderwerp	De Koude Oorlog
Activiteit	Leerlingen doorlopen verschillende rondes waarin ze uiteenlopende activiteiten moeten verrichten
Tijdsduur	De werkvorm duurt 50 minuten, inclusief nabespreken
Beginsituatie	Niveau: onderbouw havo/vwo In de klas is aandacht geweest voor de tijd van televisie en computer
Instrueren	Wat: verschillende rondes doorlopen om nog een keer de Koude Oorlog te bestuderen Hoe: in tweetallen doorloop je verschillende rondes waarin je ontwikkelingen, afbeeldingen en bronnen op de juiste plek moet leggen Waarom: op deze manier herhaal je nog een keer de Koude Oorlog met haar gebeurtenissen en personen
Uitvoeren	Leerlingen doen de activiteiten in tweetallen. De leerlingen krijgen een opdrachtenblad en een uitwerkblad (print deze op A3-formaat).
Nabespreken	Wat: wat heb je geleerd? Welke ontwikkelingen zie je? Hoe: hoe hebben jullie het gedaan? Wat deden jullie waardoor het goed ging? Waarom: zo krijg je nogmaals eens een idee van de hele Koude Oorlog Advies is om iedere ronde 10 minuten te laten duren en deze dan vervolgens gezamenlijk na te bespreken (dit om te voorkomen dat leerlingen gedurende het proces niet te herstellen fouten maken).

Literatuurverwijzingen:

- Havekes, H. (red.), *Geschiedenis doordacht: Actief Historisch Denken 2* (Boxmeer, 2005).
- Fisher, P. (red.), *Thinking Through History* (Londen, 2000).
- Vries, J. de (red.), *Actief Historisch Denken: Opdrachten voor activerend geschiedenisonderwijs* (Boxmeer, 2004).

Deze werkvorm is volledig tot stand gekomen om geschiedenisdocenten te inspireren activerende didactiek toe te passen in hun lessen. Mocht u van mening zijn dat in deze specifieke werkvorm content gebruikt is waarover u copyright beschikt, kunt u zich wenden tot de beheerder van de website.

CHRONOLOGIE

DE KOUDE OORLOG

Om een beeld te krijgen van het verloop van de Koude Oorlog doorloop je in deze werkvorm verschillende rondes. Je gaat aan de slag met gebeurtenissen, personen, spotprenten en primaire en secundaire bronnen.

Ronde 1

Met het eindigen van de Tweede Wereldoorlog kwamen twee supermachten tegenover elkaar te staan. Zowel de Verenigde Staten als de Sovjet-Unie waren ervan overtuigd dat hun ideologie de beste was, respectievelijk het kapitalisme en communisme. De Koude Oorlog was begonnen. Deze oorlog kent verschillende belangrijke gebeurtenissen. Plaats onderstaande gebeurtenissen in de tijdbalk.

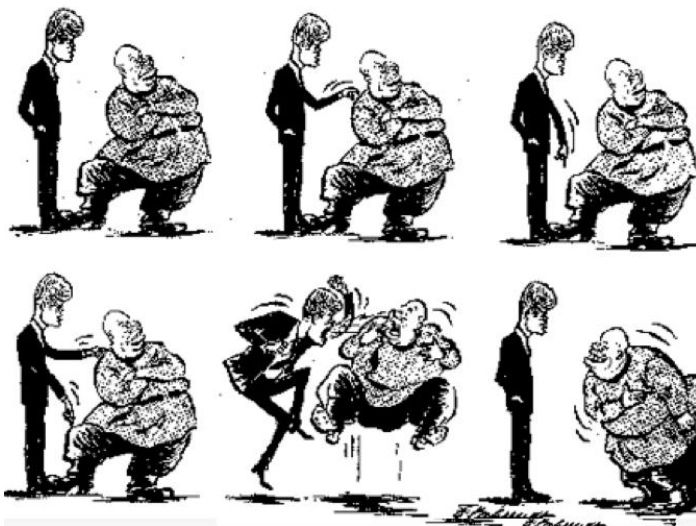
1. In Warschau besluiten de Sovjet-Unie en andere landen uit het Oostblok om de tegenhanger van de NAVO op te richten: het Warschaupact;
2. De Verenigde Staten introduceren economische hulp om de West-Europese landen te helpen bij hun wederopbouw, de Marshallhulp;
3. De Koude Oorlog lijkt tot een hoogtepunt te komen met de Cubacrisis. De Sovjet-Unie besluit op Cuba enkele lanceerplekken te bouwen voor Russische raketten;
4. Na meer dan tien jaar hevige strijd besluit de Amerikaanse president in dit jaar de Amerikaanse soldaten uit Vietnam te laten terugtrekken;
5. De leiders van de Sovjet-Unie, Engeland en Amerika komen in Jalta samen om te praten over de toekomst van Europa en Duitsland;
6. Om de uitstroom van Oost-Duitsers tegen te gaan, besluit de Oost-Duitse regering in dit jaar tot het bouwen van een muur in Berlijn;
7. De ergste nachtmerrie van de Amerikanen leek in dit jaar werkelijkheid te worden: China werd communistisch;
8. Na drie jaar strijd tussen de Noord-Koreanen en Zuid-Koreanen wordt er in dit jaar een wapenstilstand gesloten die nog altijd van kracht is;
9. De Russen lanceren hun eerste raket, de Spoetnik. In de Verenigde Staten had men dit niet verwacht;
10. De Amerikanen gooien, om de oorlog in Azië te eindigen, twee atoombommen op Japan. Eén op Hiroshima en één op Nagasaki;
11. In dit jaar kwam Gorbatsjov aan de macht in de Sovjet-Unie. Hij besloot over te gaan tot drastische hervormingen: glasnost en perestrojka.

Ronde 2

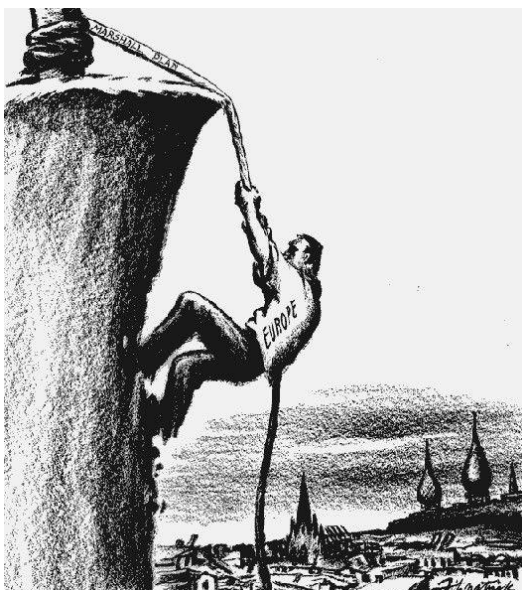
Gedurende de Koude Oorlog speelden enkele personen een cruciale rol. Hieronder staan enkele beschrijvingen. Plaats het juiste nummer van de persoonsbeschrijving bij de juiste persoon in de tijdperk.

12. Deze man lukte het om in Cuba een communistische regering te vestigen. Onder zijn invloed werden de banden met de Sovjet-Unie sterk aangehaald.
13. In Amerika was hij verkozen tot president voornamelijk vanwege zijn goede televisiepresentaties. Onder zijn invloed groeide de Amerikaanse aanwezigheid in Vietnam, werd de Berlijnse Muur gebouwd en vond de Cubacrisis plaats.
14. Na de dood van Lenin was hij aan de macht gekomen in de Sovjet-Unie. Hij maakte van het land een totalitaire dictatuur. Na zijn dood in 1953 braken er in Oost-Europa opstanden uit om de macht terug te nemen. Veel van die opstanden mislukte.
15. Onder zijn bewind nam het aantal Amerikaanse soldaten in Vietnam extreem toe: zijn pogingen om die oorlog te winnen mislukten allemaal.
16. Deze man ging verder waar zijn voorganger Stalin was gebleven: onder hem kwam de Koude Oorlog tot een hoogtepunt met de Cubacrisis.

Ronde 3

17 Een cartoon waarbij Chroesjtsjov op de voet van Kennedy staat.

18 Een man (Europa) klimt aan een touw met daarop de tekst Marshallhulp. Op de achtergrond is Moskou te zien.

19 Gorbatsjov staat bij een gebroken hamer en sikkel.

Ronde 4

Lees onderstaande primaire en secundaire bronnen en plaats deze op de juiste plek in de tijdbalk. Dit kan aan zowel de gebeurtenissen uit ronde 1 als de personen uit ronde 2.

20 uit de toespraak van de Amerikaanse president Kennedy:

‘Met het oog op de verdediging van onze eigen veiligheid en die van het gehele westelijke halfrond heb ik daarom bevolen dat het volgende direct zal worden ondernomen: Elke raket die van het betreffende land op het westelijk halfrond wordt gelanceerd zal door ons worden beschouwd als een aanval van de Sovjet-Unie op de Verenigde Staten.’

21 uit de nota van de Sovjet-Unie aan de Verenigde Staten:

‘Hier in de historische hoofdstad van Duitsland staan twee werelden in direct contact met elkaar, en telkens bereiken daar de wrijvingen van de ‘koude oorlog’ een hoogtepunt. En in deze stad, verdeeld in twee delen, bestaat al gedurende vele jaren een situatie van voortdurende wrijving en spanning.’

22 de Amerikaanse natuurkundige Philip zegt:

De natuurkundigen hebben nu niets meer te maken met de ontwikkeling van de atombom. Het is een industrie geworden. Het wordt gekocht en betaald. Er zitten duizenden banen aan vast. De materialen ervoor zijn kostbaar, er komen uiterst geavanceerde technieken aan te pas. De productieprocessen zijn gecompliceerd en het wordt gedaan door hoog gesalarieerd personeel. Dat is de erfenis van de Tweede Wereldoorlog.’

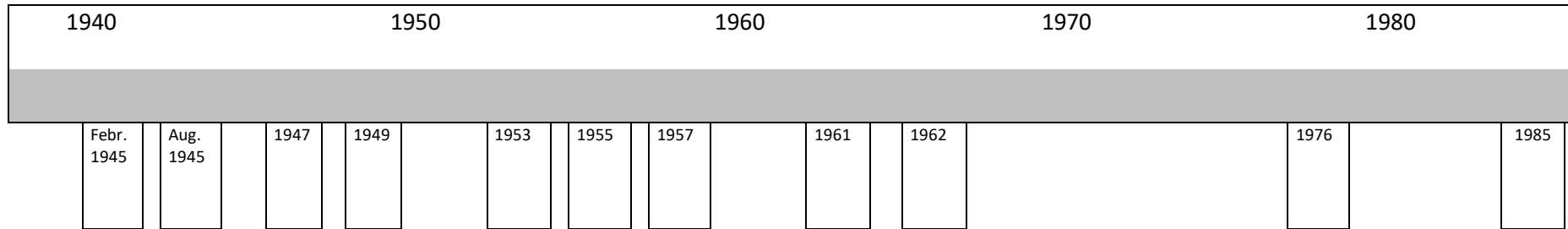
23 President Harry Truman:

Het communisme was actief in Korea, net als Hitler, Mussolini en Japan. Ik was zeker van het feit dat als Zuid-Korea was gevallen, het communisme zich steeds verder richting onze eigen grenzen had bewogen. Als de communisten erin waren geslaagd om zonder tegenstand Korea te veroveren van de vrije wereld, dan had geen vrij democratisch land het aangedurfd om vijandige communistische invloeden van buurlanden te verslaan.

CHRONOLOGIE

DE KOUDE OORLOG

Jozef Stalin
1878-1953

John F. Kennedy
1917-1963

Nikita Chroetsjov
1894-1971

Lyndon B. Johnson
1908-1973

Fidel Castro
1926-2016

